

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Petry Weissové a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobce: **Mgr. Václav Voříšek**, se sídlem Pod Kaštany 245/10, Praha, proti žalovanému: **Krajský úřad Olomouckého kraje**, se sídlem Jeremenkova 40a, Olomouc, o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 25. 9. 2024, č. j. 65 A 73/2024-10,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I.

[1] Žalobce se žalobou u Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci (dále jen „krajský soud“) domáhal ochrany před nezákonným zásahem žalovaného. Tento nezákonný zásah měl spočívat v tom, že žalovaný bez uvědomení žalobce jako dotčené osoby podle § 4 odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (dále jen „zákon o svobodném přístupu k informacím“), o záměru poskytnout informaci a bez umožnění se k věci vyjádřit podle § 4 odst. 4 téhož zákona sdělil spolku Anděl na cestě, z. s. (dále jen „žadatel“) na základě jeho žádosti ze dne 7. 6. 2024, přípisem ze dne 14. 6. 2024, č. j. KUOK 69174/2024, informaci týkající se soudního řízení žalobce M. P. zastoupeného v něm nynějším žalobcem jako jeho právním zástupcem o tom, že „soudem uložená povinnost zaplatit žalobci náhradu nákladů soudního řízení byla splněna. Peníze byly z bankovního účtu Olomouckého kraje odeslány dne 7. 3. 2019.“

[2] Krajský soud v záhlaví označeným usnesením (dále jen „napadené usnesení“) žalobu odmítl podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Dospěl k závěru, že nebyly splněny podmínky pro meritorní projednání žaloby. Poskytnutí informace žalovaným nemohlo představovat

nezákonný zásah ve smyslu § 82 s. ř. s. Nebylo totiž zjevně způsobilé zasáhnout do veřejných subjektivních práv žalobce. Krajský soud dovodil, že jakkoliv obecně může být poskytnutí informace nezákonným zásahem, v nyní posuzovaném případě byla existence zásahu vyloučena, jelikož požadovanou informací zde byl údaj o tom, zda a kdy žalovaný splnil soudem uloženou povinnost zaplatit náklady soudního řízení úspěšnému účastníkovi na účet jeho zástupce, jímž byl žalobce. Krajský soud poukázal na § 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“) ve spojení s § 64 s. ř. s. s tím, že uložení povinnosti k náhradě nákladů řízení k rukám advokáta účastníka je pouze určením platebního místa a nic nemění na skutečnosti, že se jedná o pohledávku samotného účastníka řízení, nikoliv advokáta. Podle krajského soudu se tak nejednalo o informaci o příjmu advokáta (žalobce), nýbrž o příjmu účastníka, a poskytnutá informace tudíž nevypovídá nic o žalobcově majetku. Jakýkoliv zásah do jeho práv je tedy pojmově vyloučen. Krajský soud dodal, že otázkou, zda byl žalobce v postavení dotčené osoby, kterou měl žalovaný uvědomit o podané žádosti o informace, se nezabýval, neboť ta by byla předmětem věcného posouzení, k němuž nebyly splněny podmínky.

II.

[3] Proti napadenému usnesení nyní žalobce (dále jen „stěžovatel“) brojí kasační stížností z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

[4] Stěžovatel namítá, že žadatel sbírá systematicky osobní údaje o jeho soukromí a výtěžkových poměrech z nelegitimních důvodů. Nezákonný zásah spatřuje v tom, že jej žalovaný nevyrozuměl o žádosti žadatele a neumožnil mu se k takové žádosti vyjádřit. Pokud by takovou možnost měl, projevil by nesouhlas s poskytnutím požadované informace. Krajský soud se vůbec nezabýval tím, zda byl žalobce v postavení dotčené osoby. Stěžovatel nesouhlasí ani se závěrem krajského soudu o tom, že informace o zaplacení nákladů řízení k rukám advokáta není informací o příjmu tohoto advokáta, a to ve výši minimálně podle advokátního tarifu. Pokud tedy klient ve sporu uspěje, je nepochybné, že advokát obdrží advokátní odměnu od klienta minimálně ve výši mimosmluvní odměny. Stěžovatel připouští, že může nastat situace, že klient advokátovi nezaplatí, ale to by bylo napraveno žalobou advokáta na zaplacení advokátní odměny nebo zadržením advokátní odměny od úřadu do doby jejího uhrazení klientem, případně vzájemným započtením. Informace o výhře klienta zastoupeného konkrétním advokátem tedy vypovídá o určitém příjmu advokáta.

[5] Stěžovatel namítá i překvapivost napadeného usnesení a porušení jeho práva na řádné soudní řízení. Krajský soud neinformoval stěžovatele o svém odlišném právním názoru na věc, a tudíž bylo stěžovateli znemožněno provést oponenturu. Krajský soud tak přesunul meritorní vyřešení věci na Nejvyšší správní soud. Závěrem kasační stížnosti stěžovatel dodává, že v jeho věci před krajským soudem rozhodovala vyloučená soudkyně.

III.

[6] Žalovaný se ve svém vyjádření ke kasační stížnosti ztotožňuje s argumentací krajského soudu obsaženou v napadeném usnesení a navrhuje zamítnout kasační stížnost jako nedůvodnou.

IV.

pokračování

[7] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené usnesení netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti [§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.].

[8] Kasační stížnost není důvodná.

[9] Nejvyšší správní soud předesílá, že je-li kasační stížností napadeno usnesení o odmítnutí žaloby, může se zabývat pouze tím, zda byly v řízení o žalobě splněny podmínky pro takový postup či nikoliv. Nemůže se však zabývat věcí samou.

[10] Spornou otázkou je, zda krajský soud dospěl ke správnému závěru o chybějícím plausibilním tvrzení o nezákonném zásahu. Za tento nezákonný zásah totiž žalobce označil poskytnutí informace týkající se splnění povinnosti zaplatit náklady řízení žalobci M. P. zastoupenému v soudním řízení nynějším žalobcem jako jeho právním zástupcem. Podle krajského soudu poskytnutí uvedené informace nemůže již z povahy věci být nezákonným zásahem, tudíž žaloba neobsahuje tvrzení o myslitelném nezákonném zásahu žalovaného, kterým by bylo zasaženo do veřejných subjektivních práv stěžovatele. S uvedeným závěrem se Nejvyšší správní soud ztotožňuje.

[11] Podle § 82 s. ř. s., *každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen „zásah“) správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.*

[12] Z judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že pro naplnění definice nezákonného zásahu musí být splněno kumulativně pět podmínek. Žalobce byl přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu, které nejsou rozhodnutím (4. podmínka), a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka).

[13] V rozsudku ze dne 21. 11. 2017, č. j. 7 As 155/2015-160 (jehož závěry citované dále nebyly dotčeny ani nálezem Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 635/18, přesto, že jím byl uvedený rozsudek zrušen), dospěl rozšířený senát Nejvyššího správního soudu k závěru, že *„pokud je zjevné a nepochybné, že jednání popsané v žalobě nemůže být vzhledem ke své povaze, povaze jeho původce či jiným okolnostem „zásahem“ ve smyslu legislativní zkratky v § 82 s. ř. s., i kdyby byla tvrzení žalobce pravdivá, musí být taková žaloba odmítnuta podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., jelikož chybí podmínka řízení spočívající v přípustitelném (plausibilním) tvrzení nezákonného zásahu.“* Přípustitelné (plausibilní) tvrzení o nezákonném zásahu musí být patrné již ze samotné žaloby. Detailní přezkum (ne)naplnění jednotlivých výše uvedených podmínek je pak vyhrazen až věcnému projednání žaloby.

[14] Podle § 57 odst. 1 s. ř. s., *náklady řízení jsou zejména hotové výdaje účastníků a jejich zástupců, soudní poplatky, ušlý výdělek účastníků a jejich zákonných zástupců, náklady spojené s dokazováním, odměna zástupce, jeho hotové výdaje a tlumočné.*

[15] Podle § 60 odst. 1, věta první s. ř. s., *nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.*

[16] Podle § 149 odst. 1 o. s. ř., *zastupoval-li advokát účastníka, jemuž byla přisouzena náhrada nákladů řízení, je ten, jemuž byla uložena náhrada těchto nákladů, povinen zaplatit ji advokátu.*

[17] Není sporu o tom, že advokátovi (zde stěžovateli) za zastupování klienta náleží odměna, která je primárně věcí dohody mezi uvedenými subjekty. Je tudíž na nich, jak se na této odměně dohodnou, jakou částku či způsob určení odměny si stanoví či zda výši odměny za zastupování stanoví podle ustanovení vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). Dohoda advokáta s jeho klientem o určení odměny a její výši je však nerozhodná v řízení před soudy, v nichž se odměna za zastupování advokátem přiznává vždy v souladu s ustanoveními advokátního tarifu. Z uvedeného pak vyplývá, že z informace o nákladech řízení účastníka soudního řízení zastoupeného advokátem, potažmo o její části představující soudem přiznanou odměnu za právní zastoupení v daném soudním řízení nelze automaticky dovozovat výši odměny, kterou za právní služby advokát skutečně obdrží, byť stěžovateli lze přisvědčit v tom, že může nasvědčovat o minimální výši odměny s ohledem na částky mimosmluvních odměn podle advokátního tarifu. Jak však správně vysvětlil již krajský soud, přes právě uvedené nelze informaci o částce zaplacených nákladů soudního řízení považovat za údaj o majetku či příjmech samotného advokáta.

[18] Z výše citovaných ustanovení totiž současně vyplývá, že náhrada nákladů řízení je pohledávkou samotného účastníka řízení, který byl v určitém soudním sporu zcela či zčásti úspěšný, za neúspěšným účastníkem řízení. Ta se pak v souladu s § 57 odst. 1 s. ř. s. skládá z vícero složek (soudní poplatek, náklady právního zastoupení, ušlý výdělek apod.), tedy netvoří ji jen odměna advokáta. Podstatné však je to, že náklady řízení nejsou příjmy samotného advokáta. Ten je totiž podle § 149 odst. 1 o. s. ř. použitého ve spojení s § 64 s. ř. s., toliko platebním místem náhrady nákladů řízení úspěšného účastníka zastoupeného advokátem, jak opět správně upozornil v napadeném usnesení již krajský soud.

[19] Správná je také navazující úvaha krajského soudu, podle níž poskytnutí informace o tom, kdy žalovaný uhradil náhradu nákladů řízení, k jejímuž zaplacení byl povinen na základě rozsudku vydaného soudem (zde konkrétně podle rozsudku krajského soudu ze dne 1. 2. 20019, č. j. 72 A 5/2018-27) není vůbec způsobilé zasáhnout do veřejných subjektivních práv stěžovatele. S ohledem na různorodost vztahů mezi advokáty a jejich klienty a možností stanovení odměny za zastupování v soudním řízení nelze z předmětné informace dovozovat, že by byla informací o příjmech samotného advokáta, tedy o jeho majetkových poměrech. Pokud vůbec sdělení informace o nákladech řízení zasahuje do veřejných subjektivních práv, pak by se mohlo jednat potenciálně jen o zásah do práv samotného v soudním řízení úspěšného účastníka řízení, nikoliv ale do veřejných subjektivních práv advokáta jako jeho zástupce, který je jen platebním místem.

[20] V daném případě žadatel nežádal poskytnutí informace o výši přiznané náhrady nákladů řízení, či v rámci ní o výši odměny advokáta (stěžovatele) ve věci vedené u krajského

pokračování

soudu pod sp. zn. 72 A 5/2018, nýbrž požadoval pouze informaci o tom, zda již byly náklady řízení podle výroku rozsudku vydaného ve zmíněné věci vyplaceny úspěšnému žalobci (zastoupenému nynějším stěžovatelem) a kdy k tomu došlo. Taková informace pak již ze své povahy nemůže jakkoliv zasahovat do veřejných subjektivních práv stěžovatele. Krajský soud tudíž nepochybil, dovedl-li nedostatek podmínky řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem spočívající v přípustitelném tvrzení o nezákonném zásahu.

[21] Namítá-li stěžovatel v kasační stížnosti také to, že v řízení o žalobě rozhodovala vyloučená soudkyně krajského soudu Mgr. Barbora Berková, jedná se především o námitku opožděnou, k níž se nepřihlíží (§ 8 odst. 5 s. ř. s.). O tom, který soudce, resp. senát krajského soudu bude v řízení o žalobě rozhodovat, byl stěžovatel řádně poučen ještě před vydáním napadeného usnesení. Stěžovatel přitom tvrzenou podjatost dovozuje z toho, že soudkyně Mgr. Barbora Berková neohlásila orgánům činným v trestním řízení páčání trestné činnosti ze strany P. K., které jí muselo být zjevné z jiných řízení. Stěžovatel však současně netvrdí, kdy se o tomto důvodu podjatosti dozvěděl.

[22] Za důvodnou nelze považovat ani námitku překvapivosti napadeného usnesení. Stěžovatel k ní blíže neuvádí ničeho. S ohledem na skutečnost, že posouzení podmínek řízení je věcí soudu, který svůj závěr o absenci plausibilního tvrzení o nezákonném zásahu založil výlučně na tvrzeních obsažených v žalobě, která stěžovateli byla nepochybně známa, když ji sám formuloval, nelze o překvapivosti napadeného usnesení vůbec uvažovat. Dovozuje-li stěžovatel dále z této „překvapivosti“ napadeného usnesení také to, že se meritorní posouzení věci přesouvá do řízení o kasační stížnosti, pak ani uvedenému nelze přisvědčit. Jak již Nejvyšší správní soud uvedl výše, za předpokladu, že předmětem jeho přezkumu je usnesení o odmítnutí žaloby, nemůže se zabývat věcí samou, neboť meritem věci se před ním nezabýval ani krajský soud.

[23] Nejvyšší správní soud konečně nepřehlédl ani četná podání, která stěžovatel v průběhu řízení o kasační stížnosti učinil a v nichž jednak opakovaně vyjadřoval svůj nesouhlasný názor na usnesení, jímž mu kasační soud nepřiznal osvobození od soudního poplatku za řízení o kasační stížnosti, a v nichž také opakovaně namítal podjatost soudců čtvrtého senátu kasačního soudu.

[24] Jedná-li se o zmíněnou otázku týkající se neosvobození stěžovatele od soudního poplatku za řízení o kasační stížnosti, důvody svého rozhodnutí uvedl Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 28. 1. 2025, č. j. 4 As 207/2024-128, které bylo stěžovateli řádně doručeno a v návaznosti na něj také soudní poplatek následně uhradil. Uvedené usnesení nadto bylo předmětem přezkumu ze strany Ústavního soudu na základě stěžovatelem podané ústavní stížnosti. Ústavní soud ji však usnesením ze dne 17. 2. 2025, sp. zn. I. ÚS 398/25, odmítl. Další rozhodování o případném osvobození stěžovatele již postrádá jakýkoliv význam, neboť stěžovatel svoji poplatkovou povinnost splnil.

[25] Opakovanými námitkami o podjatosti soudců čtvrtého senátu Nejvyššího správního soudu uplatňovanými v podáních ze dne 12. 11. 2024 a ze dne 10. 2. 2025 poté, co již bylo o stejné námitce ze dne 8. 10. 2024 rozhodnuto usnesením kasačního soudu ze dne 31. 10. 2024, č. j. Nao 160/2024-64 (tak, že uvedení soudci nejsou vyloučeni z projednávání a rozhodnutí této věci) nepovažoval Nejvyšší správní soud za potřebné se více zabývat. Je

tomu tak proto, že v uvedených podáních již stěžovatel neuvedl žádný nový důvod zakládající pochybnost o podjatosti soudců čtvrtého senátu nad rámec toho, který byl předmětem posouzení ve zmíněném usnesení č. j. Nao 160/2024-64 (zde byl důvodem tvrzeném podjatosti postup soudců čtvrtého senátu v nynějším řízení).

[26] Nejvyšší správní soud s ohledem na vše výše uvedené uzavírá, že krajský soud nepochybil, když z žalobních tvrzení nedovodil myslitelný zásah, kterým by bylo zasazeno do veřejných subjektivních práv žalobce. A z uvedeného důvodu žalobu odmítl podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. proto nebyl naplněn.

[27] Již jen pro úplnost a nad rámec potřebného Nejvyšší správní soud dodává, že nepřehlédl stěžovatelovo podání doručené mu dne 22. 1. 2025, v němž uvádí, že jeho kasační stížnost není úplná a hodlá ji doplnit do tří měsíců či dříve. Nejvyšší správní soud nepovažoval za potřebné s rozhodnutím v této věci vyčkávat na avizované doplnění kasační stížnosti z vícero důvodů. Jednak považuje kasační stížnost ze dne 27. 9. 2024 za projednatelnou, tedy lze na základě ní o věci rozhodnout. Jakékoliv doplnění kasační stížnosti pak nemůže ovlivnit závěr Nejvyššího správního soudu o tom, že krajský soud stěžovatelovu žalobu vyhodnotil správně a nepochybil v tom, že ji odmítl podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. (viz výše). Konečně z obsahu spisu Nejvyššího správního soudu vyplývá, že stěžovatel v době po zmíněném podání doručeném dne 22. 1. 2025 adresoval soudu sedm dalších svých podání nejrůznějšího obsahu. Je tedy zřejmé, že v řízení je účastníkem aktivním a nic mu nebránilo v této době až do rozhodnutí o jeho kasační stížnosti vedle či namísto uvedených podání doplnit i samotnou kasační stížnost.

V.

[28] Kasační stížnost není pro vše výše uvedené důvodná, a proto ji Nejvyšší správní soud ve smyslu § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl.

[29] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 téhož zákona. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Žalovanému, který byl v řízení úspěšným účastníkem, žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly. Nejvyšší správní soud tudíž rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů tohoto řízení.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. dubna 2025

Mgr. Petra Weissová
předsedkyně senátu